

עלי מרפא
שער הגליון
יין הונגרי
למעשה
בני היכלא

- האמונה בחסדים
- צעקה יהודית
- מה לא עושים בשביל פרנסה?
- הספה'ק ליקוטי תפילות'
- בעל התניא ז"ע
- התורה הזמנית
- התמימות בצעקת איה
- מקומות החיצונים
- המתיקות שבסנין
- גאולה בלי דעת
- תחנונו לחפש ולבקש
- תורה לפני השינה
- ברכה על דברים הנאכלים בסעודה

דרכי נועם
טעם גן עדן
כוכבי אור
עומק הפרשה
חנך לנער
שאל בני
הלכה פסוקה

גליון שבועי למבקשי התרופה והעצה לעובדא למעשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

עלי מרפא

רבי נתן מדבר אליך!

תאמין בחסדי ה' גם כשאתה לא רואה - ואז תראה נפלאות

ב"ה יום א' וקרא תקצ"ט

.....אָהוי, בני חביבי! בא רָאָה נפְּלֹאוֹת ה' וְחֶסְדָּיו בְּכָל עַת וְרִגְעַן.

בְּיָשִׁיבִי עַל הַשְּׁלַחֵן הַיּוֹם, הִגִּיעַ הַשְּׁלִיחַ מֵאַתָּה עִם הַבְּשׂוּרָה, שֶׁנֶּאֱבָד הַסֶּף מֵאַתָּה בְּבִיחִי, וְהִתְקַף שְׂאֵלַתִּי כָּל בְּנֵי הַבֵּית וְאֵין מְשִׁיב דָּבָר.

וּמֵאַלְפֵיךָ תִּבְּיִן צַעֲרִי פְּאוּתָהּ הַשְּׁעָרָה, מֵאֵד בְּלִבְּךָ אֵת דְּעִתִּי, כִּי הַבְּתִי צַעֲרֶךָ הֵיטֵב. אֵךְ כִּבְּרִי הַקִּדְמוֹתֵי לֵךְ שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְסַבֵּל כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עַל הָאֵדָם בְּכָל יוֹם, כִּי אִם עַל יְדֵי דְרָבִי הַשְּׁחִיחֹת שֶׁהִבְנֵנו מִמֶּנּוּ ז"ל, וְהַשְּׁרִית הֵיטִיב חֶסֶדוֹ עִמִּי, שֶׁתִּתְחַזְּקֵנִי וְהֶאֱמַנְתִּי שֶׁהַכֵּל לְטוֹבָה, וְנִזְכַּרְתִּי עוֹד הַפַּעַם, שֶׁצְּרִיכֵן לִילֵךְ בְּמִשִּׁיטוֹת לְקַנֵּם מַה שֶׁאֶמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: "לְעוֹלָם הָיָא אֵדָם רְגִיל לְזוּמַר, כִּל מַה דְּעָבֵד דְּחֻמְנָא, לְטַב עָבֵד".

בְּתוֹךְ כֵּן תִּעֲזָרֵךְ מוֹסֵר קָבֵד זֶה יְחִידֵינוּ ר' נַחֲמָן נ"י, וְחֶפְשׁ וּבִקְשׁ בְּתוֹךְ הָאֶשְׁפָּה, עַד שֶׁמִּצְאָה הָאֲבֵדָה וְהִבִּיאָה אֵלַי בְּשֶׁעָרָה קְלָה, וְאֵינִי לֹא צְרִיכִי עוֹד לְכַל, וְהַחֲלָה לְאֵל קִיָּם מִצֵּית הַשְּׁבֵת אֲבֵדָה בְּשֶׁלְמוֹת, וְר' גִּרְשׁוֹן נ"י וְכָל הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בְּבִיחִי - כָּלֵם עֲמָדוֹ מִשְׁתוֹמָם, הִמָּה רָאוּ כֵּן תִּמְהוּ מִגִּדְּל הַחֶסֶד אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ מִסְּלֵיא בְּכָל עַת.

עוֹתָהּ, בְּנֵי חַבִּיבִי, רָאָה וְהָבִין וְהִבֵּט נִפְלְאוֹת ה' וְחֶסְדּוֹ בְּכָל עַת, וְתִרְגֵּל עֲצֻמְךָ לְהִתְחַזֵּק בְּאַמְנוֹתָ בְּכָל עַת, שֶׁכָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עַל הָאֵדָם - הַכֵּל לְטוֹבָה!

וְעַקֵּר הַבְּחִינָה הַיָּא מֵהַהֶעְלָמָה מַה שֶׁמִּנְחִין בְּכָל עַת אֵת הָאֵדָם לְנִסְיוֹן בְּכָל דְּבַר, כִּי אִם הִיא רְאוּתָה בְּעֵינֵי הַשְּׁרִית בְּכָל עַת, לֹא הִיא שׁוֹם נִסְיוֹן.

נָתַן מִבְּרַסְלָב

חק ולא יעבוד

יום	יום לחודש	ליקוטי מוהר"ן קטא	ליקוטי הלכות ח"ה	משנה בורה ח"ב	דף יומי	ליקוטי תפילות ח"ב
שבת	כה	מט:	קנט	רא:	סה	רמו רטו
א	כו	נ.	קס	רב.	סו	רמו רטז
ב	כז	נא:	קסא	רב:	סז	רמט רי
ג	כח	נב:	קסב	רב.	סה	רא ריב
ד	כט	נא:	קסג	רג:	סט	רג ריד
ה	א	נב:	קסד	רה:	ע	רמ רנו
ו	ב	נב:	קסה	רה:	עא	רנו רמז

עיון התורה הזמנית: ליקוטי מוהר"ן תניינא סימן י"ב

הגיע הזמן לצעוק!

יהודי אינו מתבייש לצעוק, כי יש לו למי. הוא יודע בוודאות, שיש מי ששומע את הצעקה שלו. ולא רק שומע, אלא מצפה לה.

מה המשמעות של האירועים שקורים, בפרט אם הם מורכבים ומאתגרים. במצבים מתוקנים, החיים של יהודי הם מאד פוריים ומעצימים, מלאי חיות וטעם. הוא כל הזמן לומד ומחכים, תוך כדי תנועה. הוא מבין דברים, צומח ומתקדם, והופך מיום ליום לאדם

אם היה אפשר, שהחיים שלנו יזרמו על מי מנוחות, בלי שום דבר שיזעזע אותם, מן הסתם היינו שמחים יותר. כשם שהשמש זורחת בכל בוקר, בלי חריגות ובלו שיבושים, כך היינו רוצים שסדר היום שלנו יתנהל. כאתמול, כן היום, כן מחר. רגוע רגוע, יציב ושקט, בלי שינויים, בלי הפתעות, ובלו זעזועים.

למען האמת, קיימת מציאות כזאת. היא נקראת בשם המכובד 'בית החיים', ושם אכן הכל רגוע. אין תנועה, בלגן או זעזוע. המצבות מסודרות בשורות ישרות, זו לצד זו, דוממות ושקטות, ואין שום דבר שמאיים עליהם... אז קוראים לזה 'בית החיים', אבל זהו בדיוק המקום שבו אין חיים...

חיים שאינם משעממים

אילו החיים היו זורמים על מי מנוחות, אולי היה נוח יותר, אבל לא חי יותר... תנועה שחוזרת על עצמה היא משעממת וחסרת חיות. החיים מטבעם, מוכרחים להיות שונים, מגוונים, ולפעמים גם סוערים. העליות והירידות במצב הרוח ובאירועים מסביב, הם חלק בלתי נפרד מה'חיים', והם אלו שהופכים אותם לכאלו.

וכאן בדיוק נמצא ההבדל בין מי שחי כדי לשרוד, לבין מי שחי כדי להגיע. בעלי החיים למשל, נמצאים כל הזמן על תקן הישרדות. הם כאן כדי להיות, כל זמן שהם מצליחים בכך. ולכן, כל מעייניהם מופנים רק לדבר אחד: למצוא אוכל... ואם יש משהו שמאיים עליהם, כל מעייניהם יהיו מופנים כדי לברוח מהאיום.

למרבה הפלא, ישנם גם אנשים שחיים כך. מבחינתם, הם איכשהו התגלגלו לכאן, ומאחר שהם כאן הם יעשו הכל כדי להיות כאן הכי טוב שאפשר. אם האקלים נוח, הם ינסו להשיג הרבה כסף, מעמד, וקריירה. ואם נהיה מעונן, והדברים נתקלים בקשיים או בהתמודדויות, הם ינסו לפתור אותם ויהי מה. כמאמר העולם: מה שלא הולך בכח, הולך ביותר כח.

לא כן יהודי. יהודי נולד לעולם, לא כדי להיות בעל ח', אלא למטרה ותכלית מאד משמעותיים. הוא אמנם מתנהג כמו כולם; משתדל להתפרנס, לאכול ולישון, ולחיות חיי חברה. כמו כולם גם הוא מנסה להתמודד עם אתגרים, ולמצוא להם פתרון. אבל לא רק. הוא גם קשוב להבין את המשמעות ואת התוכן של מה שהוא עושה. ומנסה להבין בשביל מה אני אוכל / ישן / מתפרנס. ועוד יותר:

הרבה שנים עברו, כשעם ישראל מנסה לשרוד. עד שיום אחד זה קרה: הוא החליט להפסיק לשרוד, והחל לצעוק, פשוט לצעוק!

נעלה יותר. אדם שמחובר לתוכן, שחי חיי משמעות, שמשפיע על הסביבה ועל העולם, ומביא את עצמו ואת העולם למקום טוב יותר.

עצה ושמה צעקה

אבל לא תמיד זה כך. ישנם גם מצבים 'שאינם מתוקנים'. ישנם זמנים ומצבים שמרגישים כמו דרך ללא מוצא, ומבוי סתום. ברגעים שכאלו, הלב סתום והמוח חתום, ואין לו קצה קצהו של מושג לאן הולכים מכאן. הבעל חי ו/או מי שחי כמוהו, ינסה בכח למצוא פתרון, או להתייאש. לא כן יהודי. אם הוא מוצא את עצמו מול קיר, כנראה שגם לקיר יש משמעות. ואם אינו מצליח אפילו לחשוב מהי? ובכן, יש עוד משהו, בכלל לא פופולרי אבל מאד יהודי: לצעוק!! ומכל הלב! האדם המערבי, לעולם אינו צועק חלילה. זה לא תרבותי. הוא הרי חכם, יודע ומבין, ובוודאי יצליח. מקסימום אם לא, אפשר גם להתאבד. יהודי לעולם לא יתאבד, כי יש לו מה לאבד. ומאידך, הוא אינו מתבייש לצעוק, כי יש לו למי. הוא יודע בוודאות, שיש מי ששומע את הצעקה שלו. ולא רק שומע, אלא מצפה לה. מאותו רגע שצעק, כבר אינו באותו מקום שבו היה. יכול להיות שיקח זמן, אבל את הישועה כבר פעל.

בפרשה זו אנו נכנסים לגלות מצרים. זו גלות קשה מייסרת וכואבת, שמכילה את כל סוגי ייסורי הגוף והנפש האפשריים והבלתי אפשריים. הרבה שנים עברו, כשעם ישראל מנסה לשרוד. עד שיום אחד זה קרה: הוא החליט להפסיק לשרוד, והחל לצעוק, פשוט לצעוק! ומאותו רגע, גלגלי הישועה החלו לנוע, עד ליציאת מצרים.

מה לא עושים בשביל פרנסה?

שמעתי מאבי מורי (שליט"א) [ז"ל], ששמע מזקני אנשי שלומנו בשם מוהרנ"ת ז"ל, שאחד בא אליו בענין פרנסה, כי הוא סובל הרבה מחמת חסר פרנסה ובקשו להתפלל בעדו, וענה לו מוהרנ"ת ז"ל: יש לך עצה, תהיה בשמחה ויהיה לך פרנסה. והשיב לו האיש: איך אוכל להיות בשמחה, כשאני סובל קשות בצער ויסורים מסורן הפרנסה? ויאי אזוי קען מען זיין פריילאך? ונענה לו מוהרנ"ת: אין וואס טוטמען פאר פרנסה, ואפלו להיות בשמחה (מה לא עושים בשביל פרנסה? אפלו להיות בשמחה!). (עין בספר המדות אות כמון מ"ז: "השמחה תמידית מסגל להצלחה" ובאות שמחה חלק ב' א': "מי שהוא שמח תמיד, על ידי זה הוא מצליח")

מוהרנ"ת ז"ל היה לו בין אנשיו איש עובד ה' במסירות נפש, עני מרוד ובעל יסורים, שמו רבי נחמן ב"ר יודל ז"ל, וכדי שיהיה לו איזה פרנסה מועטת מנו אותו החברא קדישא כעין שמש שהוא היה כל היום בבית הקברות ובכל הלילות יעשה הוא ה"מלא רחמים", וגיש להמליים מים לרחץ אחרי הלילה פנהו, ושאך דברים הנצרכים שם, ועבד זה היה משלמים לו "זעקסער" (איזה מטבע). כשנודע למוהרנ"ת ז"ל ששלקחו איש צדיק כזה על הבית הקברות, נדעעזע מזה, ואמר להם בהקפדה גדולה לבל יעשו זאת ויורידו אותו משם מייד, כי חס ושלום חס ושלום עבד איש צדיק עני מרוד כזה יכול הקדוש ברוך הוא לקחת איזה נשמת ילד או נפש ממשפחה אחת רחוקה לגלו, כדי להספיק לו "זעקסער" על שבת, וזה מסכן מאד מאד להעמיד אותו בבית הקברות. (שמעתי מר' לוי יצחק ומו' אליהו חיים.)

פעם אחת נסעו מוהרנ"ת ורבי נפתלי מנעמרוב לביסלוב להיות אצל רבנו ז"ל על ראש השנה כפקדתו. כשנכנסו אליו וקבלו פניו, אמר להם: "דאנקען גאט וואס איך זענט שוין דא, אין אז איך זענט דא האט באדארפט דא גאנצע וועלט ציא זיין דא, אין אז זייא זענען נישט דא ויאי אזוי זענט איך דא. אין אז איך זענט יא דא, באדארף דאך דא גאנצע וועלט ציא זיין דא וכ'".

(תהיה לא-ל שאתם כבר פאן, וכשאתם פאן, צריכים כל העולם להיות פאן! [כמאמר ז"ל "איש בל יעדר", "אפלו כל העולם פלו תלוי בראש השנה שלי"] וכשאתם אינם פאן, איך זה שאתם פאן? וכשאתם פאן, צריכים הרי כל העולם להיות פאן!). וכך חזר רבנו ז"ל לפניו כמה פעמים. (שמעתי זאת מפי ידידנו החסיד ר' נתן בארסקי (שליט"א) [ז"ל] נכד רבנו ז"ל. כששמרתי השיחה הזאת לר' לוי יצחק קלסיה מאד ואמר שהיא יקרה וחדשה אצלו שלא שמעה מעולם, וזה עוד נדבר לרבנו הראש השנה של רבנו ז"ל.)

הספר הנורא 'ליקוטי תפילות' [ג]

-ט-

גם אם פעמים נדמה בתחילה שאין התפילה מדבר על מה שהיה רוצה לבקש ולדבר לה, בכל זאת ימשיך ויאמר כסדר, ואל ידפדף מדף לדף למצוא איזה תפילה השייכת לו, כי יכול מאוד לבלבל אותו, אלא יאמר ויאמר, עד שבדרך כלל ימצא בהמשך אמירתו כמה דברים המדברים לנפשו. והוא עצה טובה מאוד, עצה בדוקה ומנוסה לעורר כך הלב לעבודת ה'.

-י-

סיפר אברך תלמיד חכם אחד, שבצעירותו עבר עליו תקופות קשות מאוד ברוחניות, והיה צריך להתמודד בניסיונות גדולים ביותר שכמעט הפיל אותו מיהדותו, עד שאביו אמר לו פעם אחת, שיקח את הספר ליקוטי תפילות, ויאמר כסדר במהירות גדול מאוד, ואם רואה איזה קטע שמרגיש קשר לאותו ענין הנאמר שם, שיתעכב באותם התיבות, ויאמרם בכונה לפני ה' מתוך אמונה שה' מקשיב לו, ואחר כך ימשיך לרוץ עד שיבוא שוב לקטע שמדבר מענינו. וכך עשה אותו הבחור, והעיד על עצמו שקיבל כוחות אדירים בעבודת ה', ובמשך הזמן עלה על דרך המלך, בזכות עצה זו.

-יא-

יש כח בספר הזה לעורר כיסופים עצומים לה' חוץ מעצם הכח לפעול ישועה בתפילות, וסיפר יהודי אחד, שהיה קורא בעיניו בשעת האוכל בספר ליקוטי תפילות, והיה זוכה לעורר רצונות והשתוקקות נפלאה בשעת אכילה.

-יב-

בתפילות אלו של הספר 'ליקוטי תפילות' יש כח עצום לעורר רחמי שמיים ולפעול ישועה בכל דבר, ובפרט שהתפילות מיוסדות על התורות בליקוטי מוהר"ן, כלומר, המחבר ז"ל מתפלל ומבקש על העניים שנתגלו בספר ליקוטי מוהר"ן.

ורביז"ל הזהיר כמה פעמים בכמה מיני לשונות לעשות מהתורות תפילות ונעשה מזה עשועים גדולים למעלה. ואמר: שעדיין לא עלו שעשועים כאלו לפני השם יתברך כמו אלו השעשועים שנעשים מתפילות אלו שעושים מהתורות. לכן מובן הכח העצום שיש בספר הזה לפעול למעלה.

-יג-

יש לקבוע עצמו יום יום לומר את הספר הקדוש הזה. ואם יכול לומר בסדר קבוע מתחילתו לסופו לפי סדר התפילות מה טוב, אבל פעמים שדווקא הסדר הקבוע יכול להיות מניעה, מחמת שאינו זוכר את המקום שאוחז בו, וכך מאבד את הקביעות. ויש לדעת שאפשר לפתוח בכל מקום שהוא ולתפוס תפילה ולומר אותה, ואפשר גם להתחיל מאמצע התפילה וגם אין חייבים לסיים את כל התפילה, העיקר לחטוף קצת תפילות מהספר הקדוש הזה בכל יום.

-יד-

גם אם אינו מרגיש התעוררות הלב באמירתו, יאמרם בקול רם מילה במילה, ופעמים שמזה בעצמו שיקשיב ויטה אזנו לתיבות שמוציא בפיו, ויכל לבוא להתעוררות גדולה לעבודת ה'.

נצור לשונך הלכות לשון הרע

מותר לקבל לשון הרע אם יש הוכחה ברורה לסיפור, ואין לימוד זכות על האדם שעליו מדובר. [לפי הכללים של לימוד זכות הנ"ל בפרק ה]. גם כשמותר לקבל לשה"ר, מותר רק לגנות את האדם במחשבתו, אך לא לדבר עליו לשה"ר או להזיקו או להתנקם ממנו.

ישנם כמה דרכי הוכחות שיש לסמוך עליהם שהסיפור אמת: א. אדם המספר על עצמו שעשה מעשה רע ואינו מתנצל עליו, וגם לא חזר בתשובה, מותר לשומע לקבל הלשה"ר ולגנותו במחשבתו. אם אם הוא מתרץ עצמו, אסור לקבל הלשה"ר כמו שהיא. וכן אם כבר חזר בתשובה על ענין זה, ואפילו שלא ראו שעשה תשובה אך מעתה מתנהג כשורה, אסור לקבל לשה"ר אע"פ שמספר כן על עצמו.

וכן אם שני עדים העידו בבית דין על אחד שעבר עבירה, ונחקרו ונתקבלו עדותם, מותר לקבל הלשה"ר שסיפרו. (קיצור הל"ה ת"א)

רחם עלינו למען שמך ושים שלום בעולמם, כי אתה יודע כמה וכמה מזיק המהולקת לישראל: ליקוטי תפילות, קט"ז

הליכות

שיחות ומנהגים

צדיק - קדושה

תמיד נמצאים פלם אצל הצדיק:

ידוע היה, שרבנו לא דבר בשום פעם נגד מי מגדולי הדור שלא הלכו בדרך החסידות. והיה אומר רבי לוי יצחק, שאף על פי שבדאי אלו היה יונקים גם מתורת החסידות, היו גדולים במעלה עוד יותר ויותר, אבל גדולים במעלה היו בנדיא:

פעם אחת קדם פסח חיי מסידון בסידי את בית רבנו בבירסק. והיו מוציאים את כל כלי הבית לחוץ פנהו, ועל הפלים הנשארים היו פורשים וילונות שלא יתלכלכו. ופרשה בת רבנו מרת אדל על השעון "קאפן טיכל" (מטפחת ראש). לשבא רבנו אל הבית וראה זאת אמר לה: "לא עם דבר כזה פורשים, כי פיום יש כאלו מחות מבליים, שגם דבר זה מבליב אותם"

פעם אחת אמר מוהרנ"ת, איך אפשר שיהיה 'עולם הזה', כשיש תאנה הדינה בעולם.

הביקור בליאזני

ידידות והערכה גדולה שררו בין רבינו הק' מוהר"ן ובין הרה"ק רבי שניאור זלמן בעל ה'תניא'. כשהיה רבינו בטבריה בשנת תקנ"ט, במסעו הגדול לארץ ישראל, ביקש ממנו הרה"ק רבי אברהם מקאליסק שבשובו לחו"ל ייסע אל רבי שניאור זלמן וישוחח עמו בעניין 'מעות ארץ ישראל' ויישב את ההדורים ביניהם, היות ובאותו זמן היו חילוקי דעות על אופן איסוף וחלוקת המעות בחו"ל לטובת קהילת החסידים שעלתה לארץ ישראל.

קשר צדיקים.

הרה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי בעל ה'תניא' זי"ע

רבינו קיים את בקשת הרה"ק מקאליסק, ומיד בשובו מארץ הקודש, לאחר ששלח למשפחתו הודעה כי חזר בשלום, נסע לעיר ליאזני שברוסיה הלבנה - מקום מגורי רבי שניאור זלמן באותה עת, אף כי היתה היא רחוקה מנתיב נסיעתו לביתו.

רבינו הגיע לליאזני בערב 'שבת חזון', ונועד עם בעל התניא, הוא שוחח עמו בעניין מעות ארץ ישראל ואכן הצליח לפשר בין הצדיקים. רבי שניאור זלמן ביקש מרבינו שישימיע לפניו דבר תורה, אך רבינו סרב. השימיע אפוא בעל התניא דברי תורה ארוכים שנמשכו שש שעות ללא הפסקה, וסיים בפסוק: "רחמין רבים ה'" (תהלים קיט), כשהוא מפרש: "עם איז שוין אויף דיר גאט אליין א גרויס רחמנות" - הרחמנות שעליך ה' יתברך בעצמך, כביכול, גדולה. לאחר מכן התבטא רבינו כי בסיום דרשתו, כיוון מאוד אל האמת.

מיימרא זו, מביא רבי אברהם ב"ר נחמן חזן, בשם אומרה, בספרו 'כוכבי אור' חלק ששון ושמחה, תפילה ז'.

לימים, החזיר בעל התניא ביקור לרבינו. היה זה בתחילת חודש אדר תק"ע, כשנסע לטולטשין כדי להיוועד עם הרה"ק רבי ברוך ממז' ביז'ו, בר הפלוגתא שלו, בתקווה ליישב עמו את ההדורים.

כשעזב רבי שניאור זלמן את העיר, ליוו אותו תושבי ברסלב אל מחוץ לעיר, כשרבינו יושב עמו בעגלתו. בדרך בירד הרב אצל רבינו אם אין כאן בלשים מטעם הממשלה, העשויים לעקוב אחריו, ורבינו אמר לו כי אין לו ממה לחשוש. זאת לאחר שבעל התניא נאסר בבית הסוהר בפטרבורג בשנת תקנ"ט, עקב עלילת שקר שטפלו עליו מתנגדי החסידות. לפני היפרדם, אמר רבי שניאור זלמן לרבינו: "מקווה אני שכמו שניצילתי מפטרבורג, כך אצליח לעשות שלום עם דודכם רבי ברוך". השיב לו רבינו בצחות: "מפעטערבורך (פטרבורג), בעגה של חלק מיהודי אירופה) ניצלתם, אך מ'פעטער-ברוך' (מהדוד ברוך) - לא...". בכך רמז לו, כי נסיעתו אל רבי ברוך, דודו של רבינו, לא תשיג את מטרתה. ואכן כך היה.

עוד מסופר אצל חסידי חב"ד, כי בעת המחלוקת שהיתה על רבינו, התבטא בעל התניא "מי שחולק על רבי נחמן, הרי זה כמו שחולק הוא עלי"

כן מסופר, כי בשיחתו של רבינו עם רבי שניאור זלמן רמז לו כי בבוא היום ישתדכו ביניהם. ואכן, לימים נשא רבי אהרן זסלבסקי אב"ד קרימנטשוק, נכד בעל התניא, בן בתו מרת פריידא, את מרת חיה, בתו הצעירה של רבינו.

לחידודא

"ואם היה ביכולתנו לקיים זאת, היה ביכולתנו להחזיר את כל העולם בתשובה", על מה נאמר?

תשובה לחידה הקודמת:
"והשיחה הזאת מובן היטב לבקי בספריו הקדושים", על מה נאמר? אבל קשתביט בעין יפה, איז גם קשתביט היטב בהגרווע שפגרויעים - תמצא בו איזה דבר טוב, ומקל שטן במי שאינו גרווע כל כך. נוכחי אור, אנשי מוהר"ן ח"ב, יח.

הזוכה: חיים נתנזאן, ב"ב זכה בשובר זיכוי ע"ס 100 ש"ח עבור טיסה לאומן.

שם

דרכי נועם

חיפוש אור הצדיק בתורתו הקדושה

ביאורים על לקוטי מוהר"ן ח"ב סי' י"ב - [נ]

ע"פ שיעורי הגה"ח ר' ניסן דוד קיוואק שליט"א

כי הקבדו הוא שרש הכל פנ"ל. וזהו בחינת (תהלים כ"ט): "ובחיקלו כלו אמר קבדו" שפבל מאמר מלכש בו קבדו יתברך, שעל ידי זה נברא העולם, כי מלא כל הארץ קבדו' (ישעיה ו'). ואפלו בעברות ודברים רעים, חס ושלוש, שיש אין קבדו' יתברך, בבחינת (ישעיה מ"ב): "ובכודי לא אחר לא אתן", שיש גבול להקבדו שלא יתפשט לשם, ואף על פי שמלא כל הארץ קבדו', עם כל זה יש גבול פשמיגע למקומות הנ"ל, שלא יצא לשם, בבחינת: "ובכודי לא אחר לא אתן" פנ"ל. ויש גבול לכל קבדו וקבדו, שמלכש בכל מאמר ומאמר מעשרה מאמרות פנ"ל, שלא יתפשט למקומות החיצונים פנ"ל:

אבל דע, כי אף על פי כן נודאי גם הם מקבילים היות ממנו יתברך, ואפלו מקומות המטנפים או בתי עבודה וזה צריכין גם כן לקבל היות ממנו יתברך. אך דע, כי הם מקבילים מבחינת מאמר סתום, שהוא בראשית מאמר סתום (עין האי"ג שנת קד"ה מס סתומה, מאמר סתום), שהוא כולל כל המאמרות, וכלם מקבילים היות ממנו. והקבדו של המאמר סתום הוא סתום ונעלם בתכלית ההסתרה, ומשם הם מקבלין היות. כי מבחינת הקבדו והמאמרות המתגלים אי אפשר להם לקבל היות משם, בבחינת: "ובכודי לא אחר לא אתן" פנ"ל, רק מהמאמר סתום, שהוא נסתר בתכלית ההסתרה, משם מקבלין היות. ודבר זה אי אפשר להבין, ואסור להרהר בזה כלל:

ועל כן קשאים נופל, חס ושלוש, לבחינת מקומות אלו, דהיינו לבחינת מקומות המטנפים, ונופל לספקות והיהודים ובלבולים גדולים, ואיז מתחיל להסתכל על עצמו, ורואה שרחוק מאד מקבדו יתברך, ושואל ומבקש איך מקום קבדו, מאחר שרואה בעצמו שרחוק מקבדו יתברך, מאחר שנפל למקומות פאלו, רחמנא לצלן, וזה עקר תקונו ועלייתו, בבחינת "ירידה תכלית העליה", המובא בספרים. כי איך מקום קבדו זה בחינת הקבדו עליון של המאמר העליון, דהיינו המאמר סתום בראשית פנ"ל, שמשם נמשך היות למקומות האלו. נמצא קשמבקש ומחפש איך מקום קבדו, בזה בעצמו הוא חוזר ועולה אל הקבדו העליון, שהוא בחינת איך, שמגליל הסתרתו והעלמו הוא מחיה מקומות הכלל, ועקשו, על ידי שהוא נפל לשם, ואיז מבקש איך מקום קבדו, ובה חוזר ומבקש עצמו לשם, ומחיה את נפילתו, ועולה בתכלית העליה:

גילוי כבוד ה' בעלייה ובריחה

רבינו מבאר שעיקר עבודת האדם הוא לגלות כבודו יתברך בכל העשרה מאמרות, וזהו דרך "העלייה" הנרצית, לעסוק בכל עת בגילוי כבודו יתברך, בכל דבר ודבר שעוסק בו, וזה ע"י שאינו הולך אחר שכלו וחכמתו אלא הולך בתמימות ופשטות ובכל דבר עוסק רק לראות אם יש שם השי"ת, ואם מתגלה כבודו יתברך עי"ז ואז עושהו.

וכשארם הולך בדרכי התמימות האמתית הזאת, אזי גם בעת "ירידה", שאינו מצליח לגלות כבודו יתברך, ואפילו אם נפל למקום רחוק מאוד מאוד שאין שם התגלות כבודו יתברך, מגלה רבינו שיש סוד של המאמר סתום, שהוא המאמר של בראשית שהוא שורש לכל המאמרות, [והוא נקרא מאמר סתום, כי יש תשעה פעמים שכתוב בפירוש ויאמר בפרשת בריאת העולם, אבל באמת יש עשרה מאמרות, ומבארת הגמ' שבראשית הוא ג"כ מאמר, כי באמת גם השמים והארץ נבראו במאמר, וא"כ כשכתוב בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, הכוונה שנבראו במאמר, והוא כאילו כתוב כאן מאמר, אבל אף על פי כן לא נכתב בפירוש מאמר, וזה הכוונה הפשוטה של מאמר סתום, שהמאמר שהיה כאן נסתר ונרמז ולא נכתב בפירוש]. והמאמר סתום הזה, יש חיות לכל המקומות והמצבים שהם היפוך כבוד ה', כי באמת לאמיתה אין דבר ואין מקום שאין לו חיות מהשי"ת, אלא שדבר זה אינו יכול להיות בהתגלות והוא מוכרח להיות בתכלית ההסתרה [שזה הפנימיות במה שהמאמר הזה הוא

סתום ולא בפירושו], ומזה עצמו הוא יניקת הקליפות ששם, ולכן ע"י שאדם מתחזק לחפש ולבקש את השי"ת גם שם, בזה הוא מבטל את ההסתרה וממילא מגלה הכבוד שנמשך מהמאמר סתום שהוא שורש כל המאמרות, ומדגיש רבינו שזה דבר שאי אפשר להבין ואסור להרהר בזה כלל, אבל אף על פי כן מגלה לנו רבינו שיש בזה סוד.

ידיעה ובחירה

והנה עניין זה של המאמר סתום שייך לסוד הידיעה והבחירה, כי בזה מתגלה שבאמת גם הירידות והנפילות יש בהם דרך של תיקון, ויש להם גם כן חיות מהשי"ת, אלא שזה בהסתרה, כי בוודאי יש בחירה גמורה על כל דבר, אבל יש סוד של הידיעה שאינו סותר לבחירה, וגם מחמת זה אי אפשר להבין עניין זה של המאמר סתום וכפי שמבואר בדברי רבינו [בליקוטי מוהר"ן סימן כא] שאי אפשר להבין את סוד הידיעה והבחירה בשכל האנושי, ורק לעתיד לבוא יתגלה זה הסוד ואז באמת יבטל הבחירה, כי כל הבחירה היא מחמת שאין יכולים להשיג את סוד הידיעה והבחירה.

לקבל הארת איה מהצדיק

ובאמת צריך זהירות גדולה בעניין זה שלא להשתמש עם הארת הדעת של הידיעה להתרפות מעבודת ה', אלא אדרבא רק בדרך שיתחזק האדם עי"ז לעשות מה שבכוחו, כי בוודאי יש בחירה בכל רגע ורגע, ועיקר הגילוי של אור הידיעה הנ"ל שהוא סוד המאמר סתום הנ"ל, הוא כשאדם נופל למקומות שרחוקים מאוד מאוד מכבודו יתברך, ובאופן פשוט נדמה לו שאין לו שום תקוה, ועלול הוא ליפול לגמרי מחמת הייאוש, ואז צריך להתחזק בידיעה זו של המאמר סתום, לידע שבאמת המצב הזה הוא גם כן מקבל חיות מהשי"ת, והשי"ת נמצא גם במקומו, אלא שהוא נסתר ונעלם בתכלית ההעלמה, אבל אפשר וצריך לחפשו ולבקשו אף על פי שהוא נסתר לגמרי לגמרי, וע"י הבקשה והחיפוש בעצמו מתבטל כל ההסתרה ומתגלה כבוד השי"ת מהמקום הגבוה והנורא הזה של המאמר סתום שהוא שורש כל המאמרות, ולכן מוכרחים לקבל הארה זו מהצדיק שהוא מאיר את ההארה הזאת באופן שמביא את האדם לעשות מה שבכוחו, ולא שיבוא עי"ז להתרפות לגמרי, אבל אם אדם הולך אחר שכלו וחכמתו ואינו מקבל הארה זו בתוך הצמצומים שהצדיק מאיר אותם, עלול הוא ליפול בטעותים ומכשולות כמבואר בתחילת המאמר.

כבוד עצמו

ובאמת עניין זה של הבקשה והחיפוש אחר השי"ת גם במקומות הרחוקים שאין בהם התגלות כבודו יתברך, מי שמחפש רק כבוד עצמו, אינו מסוגל לעשות זאת, כי אין בזה שום נקודה של כבוד עצמו, כי אינו רואה בעיניו שום הצלחה לא בגשמיות ולא ברוחניות, ורק כשעוסק לגלות כבוד ה' ויש לו חיות מזה, אזי גם בעת הירידה וההסתרה, יש לו חיות מעצם הבקשה והחיפוש, ע"י שידוע שבזה הוא ממשיך הארה משורש המאמרות שהוא בחינת אי"ה, מאמר סתום שהם שורש כל המאמרות.

תמימות ואמונה

וכמו כן נצרך לזה הרבה תמימות ואמונה, וכשאדם הולך אחר שכלו וחכמתו, אינו מסוגל לעסוק בבקשה והחיפוש הזה כי הוא כ"ב רחוק משכל האנושי, כי באמת אי אפשר להבין דבר זה בשכל האנושי וכמו שהדגיש רבינו, ובפרט שהאדם אינו רואה בעיניו שום פעולה ושום הצלחה, ולכן רק כשהאדם הולך בתמימות ופשוטות ואינו הולך אחר שכלו וחכמתו, אזי יכול לעסוק בבקשה והחיפוש הזה.

וצריך לדעת שעצה זו היא הכי שימושית וצריך להשתמש בה כל הזמן, כי יש הרבה דוגות במקומות מטונפים, ולכל אחד שיש את הנפילות שלו בכל יום שיכולים להסתים גרוע ויכולים להתהפך לקרבת השם. זה יכול להיות כשהאדם פתאום רואה שהוא נפל בתאוות או בלשון הרע או שבכל התפילה חשב מחשבות זרות או כנס מאוד ורואה אין התרוק מהשי"ת כי נפל לגמרי מהאמונה ומאריכות אפים, ואז הוא גם כנעם על עצמו שהוא כנעם ועכשיו הוא נופל גם לסף יאוש וכו'.

אם לאדם יש בתוכו את הדעת של רבינו הוא יודע שיש לו כח עכשיו לעלות בתכלית העליה אם יעשה את התפקיד שלו בצעוק 'איה' ולהתגעגע להשי"ת.

בלי הצדיק אפשר ליפול בנקל, לכן מוטל עליו גם בשעת הצלחה וגדלות למסור נפש לעסוק בצעוק הצדיק ולשנן אותם כי הם חיינו, ובה נזכה להישאר על עמדינו להתקרב תמיד להשי"ת שלא יבלבל אתנו שום רוח שבעולם, אלא תמיד נזכה לחיות בתנועה של התקרבות להשי"ת.

שמחה בונים פיין, ירושלים

מוהר"ת ממשיך שם ואומר שאת הכח לזכות לקים את צעת ה'איה' זוכין ע"י כח הצדיק. ובה אולי רומז לנו נקודה שצריך לתת עליה את הלב.

כי באמת על אף שהקב"ה נמצא בתכלית ההסתרה, וכשהאדם צועק 'איה' הוא עולה בתכלית העליה, אעפ"כ אם האדם לא יודע ומאמין בזה בעומק ליבו, אזי בשעת נסיון הוא לא יוכל להשתמש בעצת ה'איה' כי במציאות זה הרבה יותר מסריח ממה שזה נשמע כשמדברים על זה.

ולכן כשהאדם נופל לשם מאוד קשה לו לחשוב שעל זה נאמר שמלא כל הארץ כבודו וגם שם נמצא השי"ת, ולכן רוב האנשים נופלים ולא חושבים שכאן טמונה הזדמנות חייהם.

כבדי לא לפספס את העצה הנפלאה ולזכות להישאר בתחום הקדושה ולא ליפול, חייבים להתקרב לרבינו ולעסוק בעצותיו ולהתחזק באמונה בתורתו, רק כך יוכל האדם באמת לקבל את המתנה הגדולה.

המתנה הכי גדולה שיכול האדם לקבל זה שהפשט של החיים שלו יהיה עצותיו של הצדיק, ושידע מיד לקום מהנפילה בלי להיבהל מדיצר שכבר חוגג את הנפילה שלו.

לכבוד עלה לתרופה שלום וברכה. בתו"ב רבינו מברך את עוצם הידיעה שהקב"ה מלא כל הארץ כבודו, שגם אם האדם נפל להיכן שנפל ונשקע במקומות המטונפים עדין לא אבדה תקוותו, כי גם בתוך הטינוף נמצא השי"ת.

ומחדש רבינו ומגלה לנו שאור ה' המחיה את המקומות המטונפים הוא אור גבוה מאוד ונעלה יותר מהאור הנגלה ע"י קיום התורה והמצוות, אך הוא סתום ונעלם מאוד, לכן דייקא הוא יכול לקיים את המקומות המטונפים מבלי להיפגם בעצמו כי הוא גבוה ונעלם וא"א לגרום בו פגם.

לכן האיש שנפל למקומות המטונפים אם יצעק איה מקום כבודו ויבקש ויתגעגע אחרי השי"ת אזי ימצא את האור הסתום והנעלם הגבוה מאוד, ואז יזכה לעלות בתכלית העליה.

מוהר"ת בה"ל תחומין ו' מדבר מכוחה של עצה זו להעלות את כל נופלים, לגאול את האדם גאולת הנפש ולהביאו לקרבת השי"ת תמיד, ואומר שם על התורה 'איה' "עין שם היטב וְשִׁים לְקֵץ הַיֵּטֵב לְהִבְיָאֵם לְמַעֲשֵׂה לְהַקְיִים בְּלִפְנֵי הַעֲצוֹת הַדְּבָרוֹת, הַעֲצוֹת, לְקַיְמָם בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת".

טעם גן עדן

ליקוטי מוהר"ן למעשה | לקר"ת סי' י"ב [ה]

מקומות החיצונים - מקומות שמחוץ לקדושה

[א] רביז"ל מגלה במאמר זה, שבכל חלק מהבריאה מתגלה כבוד ה', אבל השי"ת עושה גבול שלא יתפשט כבודו במקומות החיצונים, אך צריך לדעת שאעפ"כ בוודאי גם אותם המקומות החיצונים מקבלים חיות ממנו יתברך, ואפילו המקומות המטונפים או בתי עבודה זרה צריכים גם כן לקבל חיות ממנו יתברך.

[ג] וכאשר מתחיל לחשוב על הכבוד של ה' הנמצא באותו מקום 'סתם' שלו, מקום של חלל הנדמה כפנוי מאלקותו יתברך, תיכף עולה לו בו תמיהה על כך שאינו רואה אותו, ואינו מצליח להתחבר לה'. והמציאות הזה מכונה בשם 'מקומות החיצונים', היינו שאצלו הם נראים כמו מ'חוץ' לקדושה, וקליפה זו אף שאין בה עבירה ממש, אבל הוא גרוע יותר מהכל, כי שוכח שם את מציאות ה', והוא הפתח ליפול למקומות המטונפים ממש.

[ד] כי אילו היה מתחזק ביותר לזכור את ה' גם במציאות של ה'סתם' ולא היה אצלו שום מקום שמכונה אצלו 'חוץ' לקדושה, אזי לא היה נופל למקומות המטונפים, ועל כן שם צריך להתחיל בזעקה 'איה מקום כבודו', וכך ממילא יוכל גם במקומות המטונפים להתחזק בזעקת ה'איה'.

[א] רביז"ל מגלה במאמר זה, שבכל חלק מהבריאה מתגלה כבוד ה', אבל השי"ת עושה גבול שלא יתפשט כבודו במקומות החיצונים, אך צריך לדעת שאעפ"כ בוודאי גם אותם המקומות החיצונים מקבלים חיות ממנו יתברך, ואפילו המקומות המטונפים או בתי עבודה זרה צריכים גם כן לקבל חיות ממנו יתברך. ויש להבין, מהם אותם המקומות החיצונים, ומהם המקומות המטונפים, שמשמע שהם שני ענינים נפרדים.

[ב] אך מקשר הדברים מובן, שהעצה הנוראה של הזעקה והחיפוש 'איה מקום כבודו', הוא לא רק במקומות של עבירה ממש כמו המקומות המטונפים, אלא אפילו במקומות של קליפת נוגה.

כי יש קליפת נוגה, שהם המקומות של העולם שהם בבחינת 'חלל הפנוי' ששם אין ניכר טומאה ממש, אלא הם המצבים בו האדם נמצא במציאות של 'סתם', ומסתכל על העולם כמו עולם ללא משמעות מיוחדת, והוא רוב יומו של האדם, מאז שפוקח את עיניו בבוקר, ורואה עולם

מתיקות הנסיון

אין לך מתוק ממתיקותו של עולם ואין לך מר ממירותו, את זה יוכל להעיד כל אחד שנכנס פעם בשערי הקדושה, שהנועם העליון אותו חש כל הבא בשערי עבודת השי"ת יש בכוחו לבטל כל תאוה ומשיכה לחיי שעה המרים ממות, אך דרכו של יצר להשיג נועם זה ולהעלימו מדעת האדם וכך להטעותו בהבלי העולם כשנדמה לו שיש בהם איזה עונג ומתיקות קלושה ומזוייפת.

אחד הדברים שבהם גדול כח היצר להשיג אותו נועם העליון הוא פגה"ב, פגם זה פוגם את נשמת האדם, מחשיך ממנו את עריבות נועם העבודה ואת מתיקות הדבקות בהשי"ת, ומשאיר אותו בתוך עולם שפל מר כלענה המוקף כולו בטרודות ותאוות, עד שנקרא בלשון הכתוב (בראשית לח ז) "רע בעיני ה'". ולעומת זאת השומר על קדושתו הרי הוא נקרא טוב כדאיתא בזה"ק (שמות יא): על הפסוק "ותרא אותו כי טוב הוא" - 'דאיתא מהול בגין דרזא דברית טוב אקרי, דכתיב אמרו 'צדיק כי טוב'. ויש להתבונן על מה חטא זה דווקא קרוי רע 'בעיני ה' וכי יש דבר אשר אינו לעיני ה' אשר 'עניו משוטטות בכל הארץ'.

אלא מכאן נראה גודל הפגם אשר לגודל שנאת השי"ת לחטא זה, כמאמר חז"ל 'אלוהיהם של אלו שונא זימה', שעל כן כל הפוגם בו הוא כמורד במלך בתוך היכולו לנגד עיניו ממש, שאינו דומה המורד במלך לנגד עיניו למורד בו באחת מערי הספר, וכדאיתא בזה"ק (תקוני זוהר סה): "מאן דנטיר האי רשימו כאילו נטיר שמא קדישא, ומאן דמשקר בהאי רשימו כאילו משקר בשמא קדישא, דהאי איתקרי חותמא דגושפנא דמלכא". ולכן נח ששמר את בריתו בשלמות (כמבואר בזה"ק ח"ג קסה):

עומק הפרשה

להגאל גם בלי דעת

של המאכל, אם עד היום יכול היה יהודי בשעת הדחק והקושי לזכור שהוא יורד עכשיו לברר מקומות חשוכים ודקים יותר, להאיר בהם את השראת השכינה ולהעלות את חלקי הקדושה שנפלו לשם - כעת העבודה קשה בהרבה והנסיון מאבד את דעתו.

כדי לשמור דעת זו צריך האדם לקדש ולזכך את עצמו, וככל שהוא מזדכך הוא יכול לשמור יותר דעת זו, לעומת זאת כשאינו זוכה לקדש את עצמו אינו יכול לזכך כך את מוחו ודעתו. לכן כשיבקש השי"ת ממשה רבינו לגאול את ישראל התקשה מאד בגאולה זו וביקש להביא את ישראל, והלא לבם דעתם סתומים בקושי הגלות ובחושך הגשמי.

ואכן שאלה זו עולה בכל גלות כללית או פרטית, הרי האדם יודע כמה הוא נפל לחושך ואיך יוכל לטהר את דעתו לצאת משם בזמן שבשביל היציאה עצמה צריך דעת רחבה וזכה.

אבל השי"ת השיב לו כי אכן בדעת הטבע אי אפשר לגאול אותם, אבל "צעקת בני ישראל באה אלי", צעקה בלי כח לחשוב מאומה, והיא עוררה את רחמי ה' וכך המשיך כח של גאולה וישועה המאיר לכל אדם, כח הנסמך על משה רבינו הצדיק המופלג שייך את מוחו ודעתו, והוא זכה לעלות ולצאת לגמרי מחושך זה, ולבני ישראל לא נשאר אלא לעשות את המעשה שביכלתם - לשחוט את אלילי מצרים להקריבם לקרבן פסח, למול מעט את ערלת בשרם וגשמייתו, ובעיקר להתקשר ולהאמין בכח הצדיק המופלג וכך יוכלו לצאת ממצרים עד אשר "וידעתם כי אני ה' אלהיכם המוציא אתכם ממצרים" אמר ואמן.

מי אנוכי כי אֶלְךָ אֶל פְּרַעֲהוּ וְכִי אוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם: כלל ישראל נאנקים בגלות מזה כמאתיים ועשר שנים, מצרים טובחים בהם ובבניהם הקטנים, השאר עובדים עבודה קשה מנשוא בבית ובשדה, ועל הכל - הירידה הרוחנית, הרואה אותם מתקשה להאמין שהם אלו בני בניהם של האבות הקדושים, בני השבטים נסיכי עולם, הם בני ישראל העם הנבחר.

והנה אחר תלאות ארוכות מודיע השי"ת למשה רבינו 'צא וגאל את ישראל, וכאן משה רבינו רבן של נביאים אשר 'בכל ביתי נאמן הוא' מסרב לשליחות זו בטענה שפרעה לא יאמין לו, והדבר פלאי, איך משה רבינו לא ממחר לגאול את ישראל אלא מקשה חשבונות מחשבונות שונים.

אכן רבי נתן מבאר את עומק הענין, שיעקר גלות מצרים לא הייתה עבודת הפרך, לא החומר והלבנים ולא שאר הצרות, עיקר הגלות הייתה גלות הדעת, דעתם של כלל ישראל - נוד הבריאה ותכליתה, הייתה שבויה ואסורה בגלות, הדעת הזכה והצחה אותה קיבלו מאברהם יצחק יעקב ומהשבטים הק', דעת איך לחשוב מהשי"ת מבכל מצב, דעת איך לזכור את השי"ת בשעת עסקי קדושה וגם בעסקי רשות, דעת זו ירדה לגלות, ונתונה לאחיות קליפת מצרים.

כח פרעה היה לניקוט מהדעת של ישראל, לקחת את מחשבותיהם הקדושות ולהפוך אותם לצידו, כשיהיה היה רואה דבר מאכל - אם עד אותה גלות היה יכול לזכור שהוא חלקי קדושה המצפים שיגאל אותם על ידי אכילתו, כעת סובב פרעה את מוחו ודעתו שיחשוב מהמשיכה החיצונית

חינוך לחיפוש

ידוע המעשה, על ראש ישיבה, על שחיפש חתן לבתו, ועבר מיישיבה לשיבה עם שאלה קשה בלימוד, והבטיח שמי שימצא תשובה לקושייתו הוא יקח אותה לחתן. וכך עבר ממקום למקום עד שבא לשיבה אחת, והקשה את הקושיה וכיון שלא היתה תשובה לאף בחור, הרב התחיל בנסיעתו מחוץ לעיר, ואז שמע בחור שרץ אחריו, עצר הרב ושאלו אם יש לו תשובה, אמר לו הבחור שאין לו תשובה על הקושיה, אך הוא רוצה מאוד לדעת מה התשובה, ולכן רדף אחר הרב כדי לשמוע תשובה.

כאשר שמע זאת הרב, התרגש מאוד ואמר לו שהוא יהיה חתן לבתו, כי באמת אינו יודע אם יש תשובה לקושייתו, אך הוא לא מחפש את הלמדן החרף שיש לו תשובה לשאלתו, אלא הוא רוצה דווקא חתן 'מבקש' - חתן 'מחפש', חתן שמעניין אותו לדעת ולהבין.

כל מפעל שמייצר איזה דבר, יש לה תכנית ייצור, מייצרים דוגמא אחת, אם יצא טוב, אפשר להתחיל לייצר הרבה כאלו.

אך בחינוך אין הדבר כך, אין לנו שום ציור איך הנער אמור להיראות, אין לנו שום דוגמא באיזה אופן הוא אמור לגדול. אמנם בוודאי יש ציור כללי איך יהודי אמור להיראות, קיום שולחן ערוך מתוך יראת שמיים, אבל אין ציור מדויק, באיזה אופן ילמד תורה, ואיך יעבוד את ה'. אז מה בכל זאת אנו מחנכים?

אנו מחנכים לתת לו כלים חיצוניים באיזה אופן יהודי אמור להתנהג, שיהיה לו היכרות עם התורה, שידע ללמוד דף גמרא, שידע מושגים בתפילה ובמידות טובות ובשאר ענינים. אך מעבר לכך אין לנו שום אפשרות, לעצבו בדיק באופן מאוד מסויים.

ההצלחה בחנוך הוא שנצליח בתוך המסגרת החיצונית, לבנות לו כלים פנימיים שכאשר יתבגר הוא יקח אחריות על חייו, ויתחיל לבנות את עצמו. ובמילים אחרות, אנו צריכים לחנכו להתחיל להיות 'מבקש'.

כמו שבלימוד התורה אי אפשר ללמד את כל התורה, אפשר רק ללמד איך לומדים תורה, לתת טעם אמיתי ועריבות בלימוד, שכאשר הנער יגדל, הוא יתחיל לבנות את עצמו בלימוד, ויחפש את חלקו בתורה.

כך גם בעבודת ה', איננו יכולים לחנכו בדיק איך וכמה להתפלל ואיך וכמה להתקדש, אפשר רק לתת לו טעם בעבודת ה', להכניסו באווירה מסויימת, אבל בסופו של דבר, צריכים לבנות לו מנוע פרטי משלו, שיתחיל לחפש ולבקש את ה'.

ולשם כך, יש לדבר הרבה שיחות עומק, לא שיחות מוסר על התנהגות טובה יותר, אלא שיחות כלליות הפותחות את הרעיון לחפש משמעות פנימית לחיים.

אך הכלי המעשי שאפשר לתת לנער שעל ידי זה יתחיל להיות 'מבקש', הוא להרגילו ללכת לשמוע שיעורים, להסתובב אצל יהודים יראים וכשרים, לשוחח עמם וכו'. זהו כלי מעשי שדרכו לומד הנער להיות 'מבקש'.

♦ **התורה הזמנית:** ארגון 'לטייל בתורתו' מפייץ בימים אלו חוברת מיוחדת המסייעת בלימוד התורה הזמנית - ליקוטי מוהר"ן תניינא תורה י"ב "ואיה השה לעולה" - הכללת שלשה שערים: א. 'מבוא המקראות', המבאר בקצרה את הפסוקים ומאמרי חז"ל וזוהר המובאים בתורה, ובכך מרחיב את ידיעת ההבנה בכלל העניין. ב. 'לדקדק בלשונו', גילוי הקשרים הטמונים בלשון קדשו על ידי הדגשת המילים המקבילות המופיעות בהטיות שונות לכל אורך התורה. ג. 'מגיד שיחות', ליקוט השיחות השייכות לתורה, באדיבות 'משך הנחל'. החוברת מופצת בבתי הכנסת של חסידי ברסלב, ואצל הרכזים האזוריים בקהילות, בכללים ובישיבות. לקבלת קובץ מוכן להדפסה, ניתן לפנות למערכת הגיליון בפרטים המופיעים מטה. ניתן להתעדכן או להשאיר הודעה בעניין זה בקו 'לטייל בתורתו': 046277313.

♦ **חדש על המדף:** הספר היקר "תולדות שמואל" מאת החסיד הנלבב רבי שמואל העשיל פרידמאן זצ"ל, מחסידי ברסלב לפני כמאה שנה שעלה מברדיצ'וב ליפו, בו כתב בעצמו את קורותיו, כעת מופיע לראשונה בהוצאה המהודרת של קרן רבי ישראל דב אודסר זצ"ל. להשיג בכל נקודות ההפצה במרכזי חסידי ברסלב.

♦ **חדש בקו חיים טובים** (אידיש): חיזוק יומי מאת הרה"ח ר' יהודה דייטש שליט"א, 025090567.

י"ל ע"י מנון עלה לתרופה
בבל עניין או להצטרפות למנויים בדוא"ר
A028080148@GMAIL.COM
מקס או הודעה קולית 02-8080148
במקרים מיוחדים:
054-8591148 | 053-3175211
המערסות וסגרת מידי יום ראשון בשעה 19:00

החיזוק השבועי

זֶהוּ, "וַיַּעֲבִידוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפַרְדֵּי". שְׁהַסְטָרָא אַחֲרָא, בְּחִינַת מִצְרַיִם, מַעֲבִידִים בְּכַבְדּוֹת גְּדוֹל מְאֹד עַל-יְדֵי רַבּוֹי הַקְּמוּהָ שְׁחוּרָה וְהַעֲצָבוֹת, שְׁעִי"ז אֵין יְכוּלִין לֵאמֹר לְלַמֵּד וְלֹא לְהַתְפַּלֵּל וְכָל מַה שְׁרוּצִין לַעֲשׂוֹת אֵיזָה דְבַר שְׂבַקְדָּשָׁה קִשְׁיָה וְכַבֵּד וְחִמּוּד עֲלֵינוּ מְאֹד, כִּי הֵם מְמַרְרִים אֶת הַחַיּוֹת מְקֻשָׁה, כְּאִשֶּׁר יוֹדֵעַ כָּל אֶחָד בְּנִפְשׁוֹ...
"וַתַּחֲזִין אֶת הַיְדֻדִים", שְׁעַסְקוּ רַק לְהַחֲיוֹת וְלַחֲזֹק אֶת הַיְדֻדִים, שְׁהֵם בְּנֵי הַנְּעוּרִים הַרוּצִים לְנִשְׁתֹּא אֶל הַקִּדְשׁ, שְׂצַרִיבִין רַק לְהַחֲיוֹתָם וְלַחֲזֹקָם כְּכָל מִינֵי חַיּוֹת וְהַתְּחַזְּקוּת עַל-פִּי הַדְרָכִים הַגָּל ע"פ שְׂאָרֵי דְרָכִים קְדוּשִׁים שְׁשִׁמְעֵנוּ כְּמִנּוּ ז"ל:
לִיקוּטֵי הַלְמוֹת, תַּחֲמוּזִין ג' יח

יהלום

וְעַקֵּר הַנְּאֻלָּה הִיא ע"י
שְׁנֵתֵעוֹרְרוּ רַחֲמֵינוּ יְתַבָּרַךְ
לְהַסְתַּפֵּל רַק עַל הַטּוֹב:

שי שים

איך אפשר להוסיף קבלה לכבוד ימי השובבי"ם לתקן מה שצריך בעניני קדושה?

יש הרבה תיקונים בענין הקדושה, בפרט ענין התיקון הכללי, וכן בכלליות אמירת תהילים, והזעקה והתחנה לה' מעומק הלב בהתבודדות יום יום.

אך עתה נעורר נקודה שאמור מוהר"ן שהיא תשובת המשקל לפגם הברית, והוא תיקון השינה. כי כאשר אדם פוגם בעניני קדושה, אזי הוא צריך לעבור באותם הנסיונות שעבר, ואם יעמוד שם בנסיון אזי הוא מתקן את אותם המקומות, ואף שלא תמיד הוא מצליח לעמוד בנסיון, אך אם לכל הפחות הוא מתפלל, וזעק לה' שיצילו, אזי בזה הוא מתקן תשובת המשקל, כי בפעם הקודם הוא שכח מה' ונכשל ר"ל, ועתה ה' החזירו לאותו הנסיון ועתה זוכר מה' ומבקש שיצילו. ועל כן אל יבהל בראותו את הנסיונות מתחדשים עליו, כי ידע שזהו תשובת המשקל.

****

אחד מהתיקונים של האריז"ל הוא קריאת שמע על המיטה בכוונה, כי כאשר ממליך ה' בכוונה לפני שנתו

מאת הרה"ג ר' שמעון אנשין שליט"א / מו"צ בעיר בית שמש יצ"ו

הלכה פסוקה

ברכה על דברים הנאכלים בסעודה

מינים אלו באים אצלנו בדרך כלל בתוך הסעודה. ואכן במקום או מי שרגיל שמינים אלו הם חלק מהסעודה, שאז א"צ לברך עליהם).

גלידה, ארטיק

צריך לברך עליהם, וכשאר מאכלים הבאים לתענוג בעלמא. ואין לומר שמכיון שברכתם 'שהכל' אין צריך לברך, שהרי אין מברכים שהכל בסעודה. שזה אינו נכון, שהדין הוא רק שאין מברכים על 'משקים' בתוך הסעודה כי אין אכילה בלא שתיה (ואף בזה אין הדבר ברור וכמ"ש בשו"ע קעז ז), אבל לא בשאר דברים שברכתם שהכל, ואילו פשוט הדבר שאינם בגדר משקה כלל בכדי להחשב שאין אכילה בלא שתיה.

פירות הנאכלים בסעודה

א. ליפת/קומפוט בין העשוי מפירות חיים ובין העשוי מפירות מבושלים, הנאכל בסוף הסעודה - יש לברך עליו. כיון שבדרך כלל מטרת האכילה היא רק להטעים את התבשיל, ובפרט אם הוא גם כדי להשביע, אין לברך עליהם.

(ב) אך אם באים בנפרד מהתבשילים - אזי אם מטרת האכילה היא רק להטעים את התבשיל, ובפרט אם הוא גם כדי להשביע, אין לברך עליהם. (ג) אבל מי שאינו בטוח בזה, אזי הוא ספק אם צריכים ברכה או לא, ועל כן לכתחילה יברך על פרי חי תחילה או יאכל אותו בתחילה ובסוף עם לחם. ואם קשה לעשות כן, לא יברך עליהם (מחשש ברכה לבטלה).

סלט וולדרוף או סלט גזר מתוק אם אוכלים זאת ביחד עם הלחם או שאר מאכלים, פשוט שאין מברכים על זה. אבל מי שאוכל אותם בפני עצמם, הדין תלוי: אם מקודם אכלו אותו כדי לפתת את הלחם או שאר מאכלים, אין לברך עליהם גם עתה. אבל מי שלא אכלם כלל מקודם, נראה שיש לברך עליהם, ואפילו אם אוכלים אותם כדי להשביע (וכנ"ל לענין שקדי מרק, והרי זה אצלו כשאר ליפת).

ארבעס/חומוס שלם

אם אוכלים זאת בסוף הסעודה, יש לברך עליו בורא פרי האדמה (למרות שהוא 'תבשיל' שבדרך כלל אין מברכים בתוך הסעודה, שונה מאכל זה שאינו בא בדרך כלל בתוך הסעודה ואינו יכול להיחשב כחלק ממנה). אמנם במקום שהדרך לאכול אותם בתוך הסעודה כדי להשביע - הרי זה כשאר תבשיל שאין מברכים עליו אפילו למי שאוכל אותו בפני עצמו.

'סימנים' שאוכלים בראש השנה

בדרך כלל צריך לברך עליהם, בין על אלו שברכתם 'האדמה', וכל שכן על אלו שברכתם 'הענף' (כי לא באו מחמת הסעודה כלל, ואין להם שום שייכות לסעודה ולא להשביע ולא לפת, אלא לסימן טוב. וגם אין